

100 години от рождението на проф. д-р инж. Минчо Попов

Доц. д-р Тодор Чакъров

Проф. д-р инж. Минчо Георгиев Попов е роден на 21.09.1912 в гр. Дряново.

Баща му – Георги Попов (1883-1955) е бил учител и адвокат. Активен деец на широките социалисти. За участие в социалните движения е осъждан през 1923 г. Майка му – Мария Попова (1883-1957) е била учителка и ръководителка (03.10.1912) на женското движение в гр. Дряново.

Средно образование Минчо Попов завършва в гр. Дряново, а висше – през 1936 г. във Висше техническо училище в Берлин. Става асистент на проф. Фьотингер (G.Fettinger) и през 1943 г. защитава докторска дисертация на тема "Изследвания на сходството при пулверизиране на течностите".

След завръщането си в България през 1944 г. започва работа в Държавната самолетна фабрика в гр.Ловеч.

През 1945 г. става асистент по Физика в Държавното висше техническо училище (преименувано по-късно на Държавна политехника "Сталин", а от 1953 г. - ВМЕИ "В. И. ЛЕНИН").

През 1946 г. се хабилитира като доцент в катедра "Хидравлични машини" на Машинно-технологичния факултет. През 1947 г. е назначен за ръководител на новосъздадената катедра "Хидроаеродинамика" (от 1954 г. до 1959 г. обединена с катедра "Самолетостроене" с название "Хидроаеродинамика и авиационна техника"). Заема тази длъжност до 1976 г. През 1950 г. се хабилитира като професор.

От 1953 г. до 1958 г. проф. Попов е Декан на "Машинно-технологичен факултет", а през годините 1962 - 1963 и 1966 - 1968 г. е Заместник ректор по научно изследователската дейност. През този период под негово ръководство се създава НИС.

От създаването на НТС по машиностроене през 1965 г. до 1970 г. е негов председател.

Проф. Минчо Попов е награждаван с високи държавни отличия между които: медал за участие в Отечествената война, орден "Кирил и Методи" 1-ва степен, златен "Орден на труда", орден "Народна република България", звание Заслужил деятел на науката.

Това е кратко описание на живота на проф. Минчо Георгиев Попов – от раждането до смъртта му (19.02.1985 г.) . Но неговият живот е наситен с невероятно съдържание обхващащо:

- а Изграждане на Машинно-електротехническият институт;
- а Създаване и лабораторно оборудване на катедра "Хидроаеродинамика";
- а Написване на достъпни и разбираеми за студентите учебници по хидродинамика, хидравлика и хидравлични машини и съвместно с проф. Любен Панов – по газодинамика. Шедьовър си остава техният учебник "Хидро и газодинамика".

а Създаване на силна школа по хидродинамика, с големи научни постижения, с обучението на хиляди инженери и научни кадри.

Само ще спомена няколко позабравени имена на първите преподаватели привлечени от проф. Попов като асистенти в катедрата, по късно преминали в други звена – инж. Борис Попов (впоследствие професор по ВХТИ), инж. Димитър Вълков (по-късно професор в "Хидравлични машини"), инж. Николай Колев (по-късно доцент в катедри "Самолетостроене" и "Съпромат"), инж. Иван Недялков (по късно професор кат. "Механика" и БАН).

От 1952 г. като редовни асистенти, рамо до рамо с проф. Попов работят – инж. Емануил Чичов, инж. Венцеслав Маджирски. По същото време постъпва като редовен аспирант на професора и инж. Любен Панов, който защитава първата дисертация в МЕИ.

Легендарно е пътуването на проф. Минчо Попов и асистента инж. Ради Николов през есента 1946 г. до Берлин. Срещу два тона цигари успяват да получат и изпратят за нуждите на Факултета десет вагона с подбрани от тях уреди и материали, необходими за учебния процес. Така самоотвержено са положени основите на първите специализирани лаборатории.

Не знам дали в ТУ е имало друг толкова уважаван и обичан преподавател като "Златния Минчо", както го наричаха студентите. Не защото пишеше слаб 4! Залите, където четеше лекции винаги бяха пълни. Умееше увлекателно и достъпно на преподава сложната ни наука. Даваше невероятни примери за да бъдат разбрани сложни хидродинамични явления. Например, когато им обясняваше, че Нютоновите флуиди не понясат опънови напрежения, задаваше риторичния въпрос - "Можете ли да повдигнете кофа с вода, като я хванете за водата!"

А как изпитваше! След изтегляне на билетите даваше възможност на студентите половин час да използват всякакви материали. Когато го попитах не се ли опасява, че те преписват, той ми отговори: "Нали след това трябва да го обясни. Ако за половин час е научил хидродинамика, значи е гений. " Така започнахме по-късно да изпитваме и ние.

Уважавах го и бивши негови студенти, вече реализирани в практиката водещи инженери.

Тук се изкушавам да разкаже един любопитен епизод. За нов лабораторен учебен стенд ни бяха необходими два индикатора за преместване, които се доставяха от тогавашната ГДР. Разбрахме, че в хладилния завод са получили такива индикатори. Отидохме с колегите Генчев и Варсамов с молба при глав-

ния инженер – за разрешение да ни продадат два индикатора. Той отначало категорично отказа, защото на тях им били много необходими. Като си тръгнахме ни попита от коя катедра сме. Казахме от катедра "Хидроаеродинамика". Той ни спря и каза: "Абе колеги, защо не ми казахте, че сте от катедрата на проф. Попов. На него нищо не мога да откажа. В резултат ни подариха четири индикатора".

Проф. Минчо Попов беше учен изследовател, който умееше да съчетава теоретични изследвания със сложни хидродинамични експерименти. Без да се спирам подробно на неговите публикации, ще спомена само една, съвместна с проф. Любен Панов – "Об определении оптимального относительного шага прямолинейной решетки тонкого профиля" представена на Конференция по механика в Букурещ, септември, 1965 г. Тя е основополагаща за проектиране на високо ефективни осови вентилатори. Световно призната и използвана от водещи фирми в различни европейски страни.

Професора използваше модерни за това време измервателни методики и средства – термоанемометрия, тензометрия, Електро хидродинамична аналогия, манометри Бетц, електронни оборотомери, фототехника и др. Аеродинамичният ни канал, проектиран и изработен под негово ръководство, с трикомпонентна механична везна и днес е актуален. Стендовете за аеродинамично и шумово изследване на радиални и осови вентилатори, с пендел-електродвигатели на пневмостатични опори, бяха изключително прецизни.

Повечето от внедряваните в производство вентилатори на Института по вентилационна и пречиствателна техника – Бургас са по аеродинамични схеми, разработени от Проф.Попов и ръководения от него колектив. Съвсем отговорно твърдя, че създадените от колектива високоефективни и малощумни радиални и осови вентилатори са на световно ниво. Част от разработките бяха закупени и внедрени в производство и от немската фирма "Илка".

Сериозно сътрудничество имаше проф. Попов и с Института по корабна хидродинамика – Варна. Тук ще отбележа темата за изследване на корабно витло в Кортова дюза, която включваше изключително сложен и оригинален експеримент на аеродинамичния канал.

Изключителната му коректност към работата ще илюстрирам с един пример. На 31 декември, 1966 г. изтичаше един етап от договор по НИС с ДКНТПВО. Изработвахме междинен отчет и предложихме на Шефа (както го наричахме помежду си) да довършим отчета на 2 януари. Мотивът ни беше, че и без друго ще го предадем след това. Даже се осмелихме да му кажем – "Кой ще знае кога сме го довършили " . Той понамести очилата си, изгледа ни и само каза: "Ние ще знаем!" . Стояхме до 22 ч.- докато приключихме всичко. Тогава Професора извади бутилка коняк, чукнахме се и той ни попита: "Сега не се ли чувствате по-добре?." И наистина тръгнахме към домовете си за да посрещаме Новата година горди и доволни.

Той се отнасяше към нас и строго, и грижовно. Но най-вече с невероятна доброта. А всички ние – цялата катедра искрено го уважавахме.

Не е забравен периода, когато въведе и при нас, по подобие на традицията в катедрата на проф. Фьотингер Kaffee Pause. Всеки ден в 15 ч. се събирахме за половин час на кафе и непринудени разговори.

Спомням си как го изненадахме и едва не просълзахме, когато подготвихме скромно тържество за да отбележим неговата 60 годишнина през 1972 г.

С умиление гледаме снимките от тази годишнина. Заедно с Професора в отвъдното вече са и част от нашите колеги. Но всичко, което сме преживели с тях под ръководството на Шефа, не е забравено.

21 септември, 1972 г. – Мило тържество в катедрата по случай 60 годишнината на проф. Минчо Попов

21 септември, 1972 г. – Мило тържество в катедрата по случай 60 годишнината на проф. Минчо Попов

Октомври, 1984 г.

25 години Институт по вентилационна и пречиствателна техника – Бургас

Последната снимка, която показвам е вероятно последната снимка на Професора. Тя е от честване на 25 годишнината на Института по вентилационна и пречиствателна техника – Бургас (Октомври, 1984 г.).

Повечето от скупчелите се около него колеги на снимката са негови бивши студенти.

Проф. Минчо Попов остави диря след себе си. Той ни научи с голяма отговорност да се отнасяме към науката. Да се стремим към създаване на научни продукти, приложими в производството.

Проф. Попов ни учеше да бъдем добри учители на нашите студенти, такъв какъвто беше той.

Дълбок поклон пред паметта му!